

АДАПТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ДО ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

Курепін В.М., канд. екон. наук, доц.
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Обвал готельно-ресторанного бізнесу України на початку 2022 року. У зв'язку з початком війни практично усі заплановані івенти й туристичні бізнес-поїздки скасовувалися, відсоток відмов від бронювання підскочив ви до 85–98%.

Сотні тисяч людей покидали рідні міста та виїжджали на захід України. На той час розподіл доходів у готельно-ресторанному бізнесі був різний. Одні безкоштовно надавали переселенцям допомогу, інші, навпаки, підіймали ціни – готелі там були переповнені. Достатня кількість об'єктів готельно-ресторанного бізнесу втратили дохід та працювали у збиток, або взагалі закрилися.

Вже у травні 2022 року в Україні було закрито близько 40% закладів громадського харчування. Причини банальні: втрата працівників, об'єкти галузі стали мішенями для обстрілів. Проблеми були і із збором значної частини врожаю, був знищений, залишився незібраним, попав під окупацію.

Ситуація стабілізувалася у середині 2023 р [1]. Виклики війни не стали на заваді українському готельно-ресторанному бізнесу. значна її частина змогла трансформуватися та вийти на нові ринки. Складові успіху бізнесу: об'єкти галузі перейняли закордонний досвід розв'язання нагальних проблем в умовах війни; актуалізація з виготовлення домашньої їжі, фастфудів, напівфабрикатів; збереження попиту на швидкий відпочинок [2]; врахування мінливих умов воєнного стану, зміни у логістики тощо.

Сьогодні ринок послуг можна вважати практично стабільним. Нехай він працює ще не в повну силу, але готелям вдається залучати гостей, отримувати прибуток, сплачувати податки. В західних областях країни зростання попиту стимулювало забудовників почати нові проекти, відновити зведення об'єктів галузі будівництво, яких було призупинено на початок війни.

Зрозуміло, відновлення галузі залежить від тривалості бойових дій та інших показників впливу на діяльність об'єктів галузі. Деякі з них: ліквідувати нестачу кваліфікованих кадрів; відновити підвищення кваліфікації працівників [3], повернути українців з міграції.

Водночас експерти підтверджують: показники галузі динамічні. Ситуація залишається незмінною тільки на територіях поблизу/на межі зони бойових дій. На віддалених територіях заклади готельно-ресторанної галузі продовжили свою роботу, навіть змогли в важких умовах наростити обсяги виробництва продукції та послуг. Це сталося за рахунок внутрішньо переміщених осіб; представників міжнародних організацій, іноземних журналістів, волонтерів тощо, які приїхали до України; попит на внутрішній туризм.

Чи варто інвестувати під час війни у об'єкти готельної нерухомості? Так, навіть під час війни вони залишаються привабливими. Незважаючи на інвестиційні ризики, при налагодженні логістичних ланцюгів у всіх сферах готельно-ресторанної галузі витрати на реалізацію проєктів можна знизити.

Отже, у відродженні готельно-ресторанного бізнесу є позитивна динаміка. Ми пам'ятаємо, в Україні діє воєнний стан, але у більшості міст стало жити безпечніше та і українці звикли до тих умов, які є. Найголовніший показник позитивної динаміки зростання є приріст населення, громадяни України повертаються в свої оселі та безпека. Там, де є попит, стало більше відкритих об'єктів, які надають готельно-ресторанні послуги.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління професійними ризиками на вітчизняних підприємствах // Проблеми та перспективи розвитку охорони праці: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів, м. Львів, 12 травня 2022 р. Львів: ЛДУ БЖД, 2022. С. 97-99. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11713>
2. Іваненко В. С. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Миколаївщині // Academician Leo Berg – 140 years: Collection of Scientific Articles Bendery, March 12, 2021 – Bendery. Moldova: Eco-TIRAS International Association of River Keepers, 2021. С. 110-115. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8863>.
3. Іваненко В. С., Курепін В. М. Управління розвитком персоналу та його конкурентноспроможністю // Актуальні проблеми безпеки життєдіяльності людини в сучасному суспільстві: матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 24 листопада 2021 р. Миколаїв: МНАУ, 2021. С. 104-107. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/10509>.